

V Bruseli 17. októbra 2019
(OR. en)

13217/19

FREMP 148	DATAPROTECT 241
JAI 1075	DIGIT 155
EJUSTICE 130	EDUC 411
DROIPEN 165	EMCO 5
COHOM 118	EMPL 513
ANTIDISCRIM 40	GENDER 45
ASILE 40	JEUN 108
ASIM 119	JUSTCIV 184
COPEN 398	MIGR 173
COSI 209	SOC 677
COTER 137	VISA 219
CT 99	DEVGEN 192
DAPIX 299	SUSTDEV 142

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	7. októbra 2019
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	12357/19
Predmet:	Závery Rady k Charte základných práv po 10 rokoch: súčasný stav a budúca práca

Rada na zasadnutí 7. októbra 2019 prijala znenie uvedených záverov, ktoré sa nachádza v prílohe k tejto poznámke.

Závery Rady k Charte základných práv po 10 rokoch:

súčasný stav a budúca práca

ÚVOD

1. Rada pripomína, že Európska únia je úniou založenou na spoločných hodnotách, ktoré sú zakotvené v článku 2 Zmluvy o Európskej únii, na rešpektovaní ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto spoločné hodnoty, ktoré sú podstatou našich demokratických a spoločenských modelov, sú základom európskej slobody, bezpečnosti a prosperity. Právny štát zohráva rozhodujúcu úlohu vo všetkých našich demokraciách a je kľúčovou zárukou ochrany týchto hodnôt. Jeho zásady musia v plnej miere dodržiavať všetky členské štáty a EÚ¹.

¹ Nový Strategický program na roky 2019 – 2024, prijatý Európskou radou 20. júna 2019.

2. Rada víta 10. výročie nadobudnutia právnej záväznosti Charty základných práv EÚ pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry, ako aj pre členské štáty EÚ pri vykonávaní práva EÚ. Rada zdôrazňuje, že charta má rovnakú právnu silu ako zmluvy Európskej únie. Rada uznáva, že charta je jednou z najmodernejších a najkomplexnejších právne záväzných nástrojov v oblasti základných práv.
3. Rada pozitívne hodnotí správu Komisie o uplatňovaní charty za rok 2018², ako aj správu Agentúry Európskej únie pre základné práva o základných právach za rok 2019³. Ako sa uvádza v správach Komisie a Agentúry pre základné práva, výzvy v oblasti zákazu diskriminácie pretrvávajú. Rada preto opakuje svoj záväzok bojovať proti diskriminácii z ktoréhokoľvek dôvodu uvedeného v článku 21 ods. 1 charty. Rada víta nové iniciatívy, ktoré sa začali v roku 2018 na podporu práv zakotvených v charte, a zdôrazňuje, že v tejto práci sa musí pokračovať so silným odhodlaním podporovať a chrániť základné práva a zaistiť, aby sa využíval celý potenciál charty.

² 10064/19.

³ 10116/19.

4. Rada zdôrazňuje význam judikatúry Súdneho dvora Európskej únie pri výklade a uplatňovaní charty a uznáva rastúcu úlohu vnútroštátnych súdov pri zaistovaní účinnosti charty.
5. Rada opätovne potvrdzuje svoj záväzok pristúpiť k Európskemu dohovoru o ľudských právach zakotvený v článku 6 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii. Rada uznáva, že cieľom pristúpenia je posilniť spoločné hodnoty Únie, ešte viac posilniť účinnosť práva EÚ a zlepšiť súdržnosť ochrany základných práv v Európe.
6. Základné práva sa môžu vykonávať, len ak ľudia žijú v demokratickej spoločnosti založenej na zásadách právneho štátu, ktorej základným kameňom je nezávislosť súdnictva. Rada preto víta konferenciu „Ako zabezpečiť odolnosť našich spoločností v meniacom sa európskom prostredí – Interakcia demokracie s právnym štátom a základnými právami“, ktorú zorganizovalo fínske predsedníctvo 10. – 11. septembra v Helsinkách a na ktorej sa dospelo k záveru, že tieto normy a hodnoty sú neoddeliteľne prepojené a vzájomne sa posilňujú.
7. Rada víta konferencie týkajúce sa charty, ktoré usporadúvajú predsedníctva Rady, a s potešením očakáva konferenciu „Charta základných práv EÚ realitou pre všetkých: 10. výročie nadobudnutia právnej záväznosti charty“, ktorá sa uskutoční 12. novembra 2019 a ktorú organizujú Komisia, fínske predsedníctvo a Agentúra pre základné práva. Konferencia bude vhodne načasovanou príležitosťou na úvahy o tom, ako propagovať využívanie charty a zvyšovať informovanosť o nej medzi všetkými aktérmi v rámci reťazca jej presadzovania, aby sa v plnom rozsahu uplatňovala v životoch ľudí.

8. Rada pripomína svoje závery z 9. apríla 2019 s názvom „Smerom k čoraz udržateľnejšej Únii do roku 2030“⁴. Rada zdôrazňuje, že uplatňovanie základných práv vrátane zaistenia dodržiavania základných práv stanovených v charte je predpokladom na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja a plnenie záväzku na nikoho nezabudnúť.

UPLATŇOVANIE CHARTY ZÁKLADNÝCH PRÁV: SÚČASNÝ STAV A BUDÚCA PRÁCA

9. Rada vyzýva tieto zainteresované strany, aby v rámci svojej pôsobnosti prispievali k vykonávaniu Charty základných práv EÚ a zabezpečili na tento účel dostatočné ľudské a finančné zdroje:

⁴ Závery Rady Európskej únie, „Smerom k čoraz udržateľnejšej Únii do roku 2030“, 9. apríla 2019 (8286/19).

Rada a členské štáty

10. Rada opätovne potvrdzuje svoj záväzok zohľadniť usmernenia o uplatňovaní charty vrátane usmernení o metodických opatreniach, ktoré treba prijať s cieľom overiť súlad so základnými právami v prípravných orgánoch Rady⁵, a vyjadruje svoju pripravenosť preskúmať spôsoby, ako efektívnejšie využívať tieto usmernenia v prípravných orgánoch Rady vrátane odbornej prípravy.
11. Rada pripomína stanovisko Agentúry pre základné práva č. 4/2018⁶ k výzvam a príležitostiam na vykonávanie charty, najmä stanovisko č. 8, v ktorom sa odporúča ustanovenie každoročnej „chartovej výmeny“ v rámci pracovnej skupiny pre základné práva, občianske práva a voľný pohyb osôb (FREMP). Rada tiež berie na vedomie uznesenie Európskeho parlamentu o vykonávaní Charty základných práv Európskej únie v inštitucionálnom rámci EÚ⁷, prijaté 12. februára 2019, najmä výzvu Parlamentu adresovanú členským štátom, aby si pravidelne vymieňali informácie a skúsenosti týkajúce sa využívania charty, jej uplatňovania a dohľadu nad ňou.

⁵ Usmernenia Rady Európskej únie o metodických opatreniach, ktoré treba prijať s cieľom overiť súlad so základnými právami v prípravných orgánoch Rady, 20. januára 2015 (5377/15).

⁶ Dostupné na adrese https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-opinion-04-2018_charter-implementation.pdf

⁷ Uznesenie Európskeho parlamentu o vykonávaní Charty základných práv Európskej únie v inštitucionálnom rámci EÚ, 12. februára 2019, P8_TA(2019)0079.

12. Rada uznáva, že je užitočné vymieňať si osvedčené postupy týkajúce sa vykonávania charty na vnútroštátnej úrovni a medzi členskými štátmi a viesť tematické diskusie o charte. Rada pripomína výmenu názorov, ktorá sa na túto tému uskutočnila v pracovnej skupine FREMP počas fínskeho predsedníctva, a zaväzuje sa pokračovať každý rok v takomto dialógu.
13. Rada s obavami berie na vedomie výsledky nedávneho prieskumu Eurobarometra o informovanosti občanov o charte⁸, podľa ktorého je úroveň informovanosti naďalej nízka. Berie tiež na vedomie, že v správe Agentúry pre základné práva o základných právach za rok 2019 sa poukazuje na nedostatok vnútroštátnych politík na podporu informovanosti o charte a jej uplatňovania.
14. Rada vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili činnosti v oblasti zvyšovania informovanosti a vzdelávania týkajúce sa charty, a to aj pre tvorcov politik, zamestnancov verejnej správy a príslušníkov právnických povolání, ako aj pre vnútroštátne inštitúcie v oblasti ľudských práv, organizácie občianskej spoločnosti a iných obhajcov ľudských práv. Rada tiež vyzýva členské štáty, aby zvyšovali informovanosť o charte v rámci súdnych orgánov, a odporúča zvážiť vypracovanie a vykonávanie usmernení a programov odborného vzdelávania o charte. Rada tiež zdôrazňuje, že je dôležité poskytovať širokej verejnosti prístupné informácie o právach zakotvených v charte, aby si občania chartu viac osvojili.

⁸ Osobitný prieskum Eurobarometra č. 487b o informovanosti občanov o Charte základných práv Európskej únie, vykonaný na žiadosť Európskej komisie v marci 2019.

15. Rada nabáda členské štáty, aby zaistili súlad svojich vnútroštátnych procesných noriem o právnom preskúmaní a posúdení vplyvu vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré patria do pôsobnosti práva EÚ, s chartou. Víta relevantné nástroje, ktoré poskytl Komisia a Agentúra pre základné práva s cieľom pomôcť členským štátom v tomto smere, a vyzýva členské štáty, aby tieto nástroje plne využili.

Komisia

16. Rada víta významnú prácu, ktorú odviedla Komisia v rámci stratégie účinného uplatňovania Charty základných práv Európskou úniou⁹. Rada vyzýva Komisiu, aby pokračovala vo svojom úsilí o zabezpečenie súladu s chartou vo všetkých svojich legislatívnych a politických iniciatívach, a aby posúdila, či je potrebné stratégiu preskúmať.

17. V záujme zaistenia dodržiavania základných práv vo všetkých oblastiach politiky vyzýva Rada Komisiu, aby pokračovala vo vykonávaní a zlepšovaní systematického posudzovania vplyvu všetkých relevantných legislatívnych návrhov z hľadiska základných práv.

⁹ Oznámenie Európskej komisie o stratégii účinného uplatňovania Charty základných práv Európskou úniou z 19. októbra 2010 (KOM/2010/0573).

18. Rada zdôrazňuje význam Európskeho portálu elektronickej justície, ktorý spravujú spoločne Komisia a členské štáty, v podpore zvyšovania informovanosti o charte, v jej uplatňovaní a používaní. Vyzýva Komisiu a členské štáty, aby portál ďalej rozvíjali, a to aj vytvorením osobitnej stránky na portáli, na ktorej by členské štáty mohli zverejniť a aktualizovať svoje osvedčené postupy týkajúce sa zvyšovania informovanosti o charte a jej používania.

Agentúra pre základné práva

19. Rada víta významnú úlohu, ktorú zohrala Agentúra pre základné práva podľa nariadenia o svojom zriadení¹⁰ v poskytovaní odborných znalostí o základných právach, najmä zberom a analýzou údajov o situácii v oblasti základných práv v členských štátoch. Rada víta prácu agentúry venovanú charte, najmä pokiaľ ide o zvyšovanie informovanosti, elektronické nástroje a odbornú prípravu týkajúcu sa charty. Rada vyzýva Agentúru pre základné práva, aby pokračovala vo vývoji nástrojov a odbornej prípravy, a to aj pre príslušníkov právnických povolání, a naďalej podporovala členské štáty a inštitúcie, orgány a agentúry EÚ pri vykonávaní charty a podporovaní kultúry dodržiavania základných práv v celej Únii.

¹⁰ Nariadenie Rady (ES) č. 168/2007 z 15. februára 2007.

20. Rada opätovne potvrdzuje, že je pripravená čo najlepšie využívať odborné znalosti a údaje Agentúry pre základné práva pri príprave iniciatív, ktoré môžu mať vplyv na základné práva. Rada pripomína možnosť požiadať agentúru o poradné stanoviská ku konkrétnym témam, ktoré patria do jej pôsobnosti, alebo k pozíciám, ktoré Rada zaujíma v priebehu legislatívnych postupov. Rada vyzýva inštitúcie EÚ a členské štáty, aby zvážili častejšie využívanie údajov zozbieraných agentúrou pri príprave legislatívnych a politických iniciatív súvisiacich so základnými právami.
21. Rada pripomína predchádzajúce odporúčania externých hodnotiteľov a správnej rady agentúry o potrebe ešte viac zlepšiť právnu jasnosť, efektívnosť a vplyv činnosti agentúry. Rada v tejto súvislosti opakuje, že starostlivo zváži každý návrh na zmenu nariadenia o zriadení agentúry¹¹, ktorý by sa Komisia rozhodla predložiť, a to aj v záujme jeho zosúladenia so spoločným prístupom k agentúram EÚ s cieľom zabezpečiť lepšiu správu vecí verejných a zvýšenie efektivity.

¹¹ Nariadenie Rady (ES) č. 168/2007 z 15. februára 2007.

Vnútroštátne inštitúcie v oblasti ľudských práv, orgány pre rovnosť a iné vnútroštátne mechanizmy

22. Rada zdôrazňuje potrebu zabezpečiť prostredie, ktoré umožňuje rozvoj nezávislých vnútroštátnych inštitúcií v oblasti ľudských práv, orgánov pre rovnosť a iných mechanizmov na ochranu ľudských práv. Zohrávajú kľúčovú úlohu v ochrane a podpore základných práv a zabezpečovaní dodržiavania charty. Rada vyzýva členské štáty aj Komisiu, agentúru pre základné práva a iné inštitúcie, orgány a agentúry Únie, aby ešte viac posilnili svoju spoluprácu s týmito mechanizmami a podporovali ich v plnení ich mandátov vrátane vykonávania a propagácie charty.

Občianska spoločnosť

23. Rada uznáva podstatnú úlohu organizácií občianskej spoločnosti na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ pri propagovaní základných práv vrátane zvyšovania informovanosti nositeľov práv o základných právach a podpory pri uplatňovaní a obhajovaní ich práv v rámci medzinárodného a vnútroštátneho práva, ako aj práva EÚ. Rada pripomína význam odstránenia a nezavádzania akýchkoľvek nepotrebných, protiprávných alebo svojvoľných obmedzení priestoru občianskej spoločnosti a uznáva, že transparentné, dostatočné a ľahko prístupné financovanie je pre organizácie občianskej spoločnosti kľúčové. Rada očakáva, že budú pokračovať legislatívne práce na Fonde pre spravodlivosť, práva a hodnoty.